

романтичну чарівність у змінах, які відбулись під час його 17-річного перебування за кордоном. Для цього він шукає нові матеріали, визначає нові напрями; його творчі інтереси тепер поєднані з американською тематикою. Але зараз письменник намагається уникнути своєї безпосередньої участі в політичному житті країни, хоч як світову знаменитість його скрізь запрошують. Ірвінг відмовляється від міністерських постів, які йому пропонує уряд президента Джексона, а згодом і Мартіна Ван Бюрена. Як стверджують сучасники, в першу декаду 30-х Ірвінг явно підтримував Демократичну партію, хоч пізніше він став себе ототожнювати з партією Вігів. Але, як писав сам Ірвінг своєму брату в той час: "...*Чим більше я вдивляюсь у політичне життя, тим більше відраза я до неї відчуваю*" [3, 26].

Отже, пізні твори письменника "Подорож у прерії", "Астор" не виправдали сподівань сучасників, оскільки вони були написані на ґрунті політичної індиферентності: письменник яскраво описує все, що бачить навкруг, але навмисне намагається уникнути соціальної проблематики.

В останні роки життя Вашингтон Ірвінг був вимушений відійти від літературної творчості до біографічного жанру. У своєму давно спланованому життєписі Джорджа Вашингтона письменник зовсім підсвідомо повертається до політичних упереджень своєї юності: описуючи ранні роки життя Вашингтона, його дні в армії, гостру партійну боротьбу, яка вирувала навколо президента, Ірвінг використовує свої федералістичні джерела. Але при всій своїй політичній "поміркованості" як в останньому своєму біографічному творі, так і в решті творів, написаних протягом життя, Ірвінг все ж тісно пов'язаний з американською демократією. Ставлячи себе над політикою, Ірвінг був, так би мовити, ланкою між минулим і майбутнім, створюючи Америці минуле, якого їй так не вистачало.

1. Parrington V.L. Main currents in American thought.—volume II.— The Romantic Revolution in America, 1800-1860/—univ. of Oklahoma Press: Norman and London, 1987. — 493 p.
2. Ирвинг В. Новеллы / Пер. с англ. А.Бобовича.— М.: Правда, 1985. — 350 с.
3. История амер.лит., Т.1. — М.: Просвещение, 1971. — 342 с.
4. История США. — Т.1. — М.: Наука, 1983. — 400 с.

Папушина В.А.

Кам'янець-Подільський державний університет

ПРОБЛЕМА МИТЦЯ І ВЛАДИ У ТВОРЧОСТІ УКРАЇНСЬКИХ СИМВОЛІСТІВ

Українські поети-символісти не були відірваними від суспільного життя, вони активно реагували на навколишню дійсність, засуджуючи окремі явища на терезах власної душі. Найбільше їх хвилювали питання протистояння особистості будь-якому насильству, обмеженню,

бездуховності й ролі митця в цій боротьбі. Для поетів-символістів характерне звертання до античних міфів, які вони трансформують у відповідності до соціокультурної ситуації.

Особливо увагою користувалися давньогрецькі міфи, що були так чи інакше пов'язані з проблемою влади. За міфами боротьба проти існуючої влади з її насильством і свавіллям почалась зразу ж після сотворіння світу. Головні ролі в ній належать титану Крону, що вбиває свого батька Урана й займає його місце, і Зевсу, який очолює богів у боротьбі з титанами й після перемоги займає місце Крона.

Саме в боротьбі проти будь-яких владних обмежень вбачає роль митця Г. Чупринка. Поет відстоював права новаторського мистецтва, порівнюючи його з вогнем і з самим Зевсом, що нищить те, що віджило свій вік і глушить молоді паростки:

“Дух руйнуючої вдачі
Робить смертні передачі,
Як розгніваний Зевес...” [4, 149].

Ще виразніше ця тема простежується в поемі Г. Чупринки “Лицар-Сам”. Герой поеми, що має риси народного ватажка, подібно велетню-титану, піднімається над буденністю, хоча у своїй боротьбі він самотній:

“Заворожений, заклятий,
Чистим жаром перейнятий,
Сам я вийду на майдан
Гордий, вільний, непідкупний,
Смертним ранам недоступний,
Наче велетень-титан” [4, 230].

У В. Пачовського міфема титанів набуває вже політичного звучання, втілюючи в собі боротьбу за свободу духу особистості, яка надає сенсу життю митця:

“Ось найкраща ціль життя,
Одинока з тайн буття
Знана як ідея –
На землі лишити слід:
Видати Титанів рід
З жаром Прометей!” [1, 140].

Згадка міфема бунтівника Прометей налаштовує на жертвність та невідступність на вибраному шляху.

А ось С. Черкасенко назвою вірша “Співець-титан” сміливо заявляє про те, що митець має очолити народ. Виявляючи думки, прагнення й сподівання народу, поет проголошує:

“... Співець-титан
Відчув свого народу болі!
Слова пророчі!
Розбили нависний туман
Покори, рабства і неволі
В довічній ночі:
На поклик волі, поклик-грим,
Народ устав з тюрми-могили” [3, 330].

Міфема титана посилює символізацію надзвичайної сили й могутності, що мали ці міфічні герої, надаючи віршу урочистості.

У творчості С. Твердохліба міфема титанів уособлює весь народ, що піднявся проти всемогутньої влади Зевса. Вірш має оптимістичний характер, що, всупереч міфам, свідчить про віру поета в перемогу. Народу допомагає дух усіх грецьких героїв, що “з фресків старинних пруться на бої” [2, 613]. Завдання митця, за Твердохлібом, полягає в тому, щоби пробудити в сучасників дух героїзму, бажання зайняти в житті активну позицію:

“Олімп добути йдуть великани –
Гори від ружжя блискати стали,
З гуком валяться зломи і скали,
Бються з богами гірші титани!

До неба деруться, дзвонять мечами,
Зевса стягнути вниз забажали!..
Громом по горах труби заграли,
Чи пощастить їм в битві з богами?..” [2, 613].

Отже, за уявленнями українських поетів-символістів, митець у суспільстві завжди протистоїть реакційності, владі, що є жорстокою й насильницькою. Діє він від імені й задля добробуту народу, здатен його очолити, своїм словом вказати правильний шлях, незважаючи на те, що, подібно Прометею, може бути покараним.

1. Пачовський В. Зібрані твори. – Т.1. Поезії. – Філядельфія; Нью Йорк; Торонто: Об'єднання укр. письменників “Слово”, 1984.
2. Розсипані перли: Поети “Молодої музи”. – К.: Дніпро, 1991.
3. Черкасенко Спиридон. Твори: У 2 т. – Т.1. Поезія. Драматичні твори. – К.: Дніпро, 1991.
4. Чупринка Грицько. Поезії. – К.: Радянський письменник, 1991.

Руденко С.М.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

БІБЛІЯ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН ТА ЇЇ ВПЛИВ НА КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДСТВА

Серед багатьох літературних пам'яток, створених людством протягом його історії, найвпливовішим у соціально-історичному плані, безперечно, є Біблія. Унікальність поширення цього твору серед різних народів земної кулі – наслідок надзвичайної ваги релігійних традицій, що розвивалися на її основі. Біблія була однією з перших священних книг, перекладених іншою мовою ще у 111 ст. до н.е. Саме вона стала одним із перших значних за обсягом друкованих видань (Й. Гутенберг, 1455 р.). Нині Біблію або її окремі книги перекладено майже всіма мовами світу. За статистикою, вона є найбільш розтиражованою у світі книгою. Нині переклади Біблії здійснено 265 мовами, якими розмовляє близько 90% людства. Сьогодні у світі готуються до видання біблійні тексти ще 1195 мовами. Це мови 99% населення Землі. Новий Заповіт перекладено 629 мовами, серед них і українською. Над повними біблійними текстами та